

essències

La gestió dels residus a Terrassa

Eco·activitats

Programa integrat
d'educació ambiental

Visita a la deixalleria
de Can Casanovas

El torrent de la Grípia

Pla d'acció ambiental de Terrassa
L'Agenda 21

sumari

Presentació	2
Notícies	3
Tema del dia La gestió dels residus a Terrassa	4
L'opinió de... Rosa Sanz Sánchez	9
Eco-activitats Programa integrat d'educació ambiental	10
Visita a la deixalleria de Can Casanovas	
Medi ambient a la xarxa	11
L'Agenda 21 El pla d'acció ambiental de Terrassa	12
Particip-acció Òrgans de participació	14
La normativa ambiental Regulació d'activitats e instal·lacions	15
Protecció de la salut	
La nostra biblioteca	16
Vocabulari ambiental	
El regidor diu...	17
L'agenda verda	
Llocs d'interès El torrent de la Grípia	18

presentació. Pere Navarro, alcalde de Terrassa

Teniu a les mans el primer número del butlletí **Essències**, editat pel Servei de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa a proposta del Consell Municipal de Medi Ambient. Amb aquesta publicació, l'Ajuntament posa a l'abast de la ciutadania una nova eina informativa on es recollirà tot el que fa referència als aspectes ambientals de la nostra ciutat i del seu entorn. Es tracta d'un nou mitjà que incidirà en l'educació ambiental i en qüestions relacionades amb el manteniment dels medis urbà i natural i en els criteris de sostenibilitat i equilibri que ens marca el Pla de mandat.

Com sabeu, a Terrassa som ja 200.000 persones, una xifra que ens situa com a quarta ciutat de Catalunya en nombre d'habitants. Aquesta dada ens indica que som una ciutat de referència que moltes persones han triat per viure i treballar. Una ciutat que resulta molt atractiva per motius ben diversos com ara

l'habitatge, la qualitat i la quantitat dels serveis públics i privats, l'educació, la sanitat, les bones comunicacions, l'oferta cultural o les zones verdes, entre d'altres.

Terrassa continuarà creixent en els propers anys, però ho farà probablement a un ritme més moderat, fins arribar als límits que determina el nostre Pla d'ordenació urbanística municipal i el Pla d'acció ambiental, en el marc de l'Agenda 21. Sobre aquestes bases, el nostre creixement es continuarà fent de manera ben planificada, ordenada i sostinguda, augmentant els equipaments i els serveis necessaris en una gran ciutat i sense oblidar mai que els recursos ambientals són limitats.

Estem preparats, doncs, per fer front amb garantia a l'important desenvolupament que Terrassa experimenta en aquest inici del segle XXI. Coneixem bé quines són les necessitats que apareixeran en un futur immediat i comptem amb una adequada planificació per superar els reptes que se'n plantejaran. Ens situem en el pol oposat als desenvolupaments urbanístics desordenats d'altres èpoques ja llunyanes i estem convençuts que podrem convertir aquest creixement de Terrassa en una oportunitat de progrés i de qualitat de vida per a tothom. I ho farem tenint sempre en compte els factors ambientals, promovent l'ecologia urbana i avançant cap a un model energètic sostenible, uns objectius que tindran el seu reflex en les pàgines d'aquesta publicació.

crèdits

Redacció i edició: **Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa** · Han col·laborat en la redacció d'aquest número: **Pere Navarro**, alcalde de Terrassa · **Ramon Arribas**, regidor de Medi Ambient i Sostenibilitat · **Rosa Sanz** · **Joan M. Martín** · **Juan M. Izquierdo** · **Joan M. Florensa** · **Ignasi Planas** · **Marc Cadevall** · **Salvador Pérez** · **Anna Mª López** · **Begoña Linuesa** · **Pere Villanueva** · **Montse Rodríguez** · **Anna Mª Galiana** · **Eva Ros** · **Josefina Argemi** · **Joan Pont** · **Alicia Alfonso** · **Miquel A. Ibañez** · **Jordi Bigues**, periodista · **Xavi Rius**, periodista · **Consell Municipal de Medi Ambient** · Disseny i maquetació: **Nexe** · Fotos: **Jordi Canyameres** · arxiu CDEA · Impressió: **Impremta Dit i Fet**

Abril 2005 · Diposit Legal B-21500-05 · Imprès sobre paper reciclat

Ajuts a particulars per a la implantació d'instal·lacions d'energia solar tèrmica

El Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat posa a disposició dels ciutadans i ciutadanes ajuts per a la implantació d'instal·lacions d'energia solar tèrmica a les llars des de l'any 2001. Aquest tipus d'instal·lació redueix sensiblement el consum familiar de gas natural i d'electricitat en l'escalfament de l'aigua, i fins i tot de la calefacció, amb la utilització d'una energia neta com és la solar.

L'any 2004 els imports de les ajudes han estat d'uns 1.800 € en el cas d'instal·lacions solars per a l'aigua calenta sanitària i d'uns 4.500 € per a instal·lacions de calefacció. Des de l'any 2001 s'han subvencionat un total de 123m² de col·lectors solars tèrmics amb un estalvi anual d'emissions de 25 tones de diòxid de carboni (CO₂). Aquest any 2005 els ajuts continuaran en la mateixa línia, amb l'objectiu de continuar promocionant les energies netes i sostenibles.

Cabina automàtica de control atmosfèric

El Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya ha portat a terme la substitució de la cabina automàtica de control atmosfèric situada a la Rambleta del Pare Alegre. Una vegada es procedeix a la posada en marxa i calibratge dels sensors, donarà mesures contínues dels nivells de diferents contaminants atmosfèrics com són el diòxid de sofre, òxids de nitrogen, ozó, monòxid de carboni i partícules en suspensió que podran posteriorment consultar-se en temps real a través de la pàgina web del Departament.

Mapa d'olors

Dins el Pla d'Acció Ambiental es proposa establir un control de les emissions d'olors procedents del sector industrial. És per això que s'adjudicà el desembre de 2002 l'elaboració del mapa d'olors i de la qualitat de l'aire de Terrassa al laboratori del Centre de Medi Ambient de l'UPC. El mapa d'olors ha permès identificar i quantificar els compostos orgànics volàtils (COV) mitjançant la instal·lació d'aparells captadors distribuïts per tot l'àmbit urbà de Terrassa. Els resultats finals i les conclusions del mapa es van presentar a mitjans de desembre passat.

Projecte de tancament de l'antiga activitat extractiva a Can Candi

Des del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat s'ha previst executar l'última fase de les obres de tancament de l'antiga activitat extractiva a la finca de Can Candi segons el projecte aprovat. Aquest projecte contempla els treballs de reforestació dels talussos interiors, la substitució de la canonada de drenatge del camí d'accés, la senyalització, la construcció de camins auxiliars i l'arranjament del tancament de la finca veïna, afectada per l'activitat d'abocador de residus de la construcció.

Protecció de la salut

Des del mes de gener el Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat té les competències de protecció de la salut.

Conveni

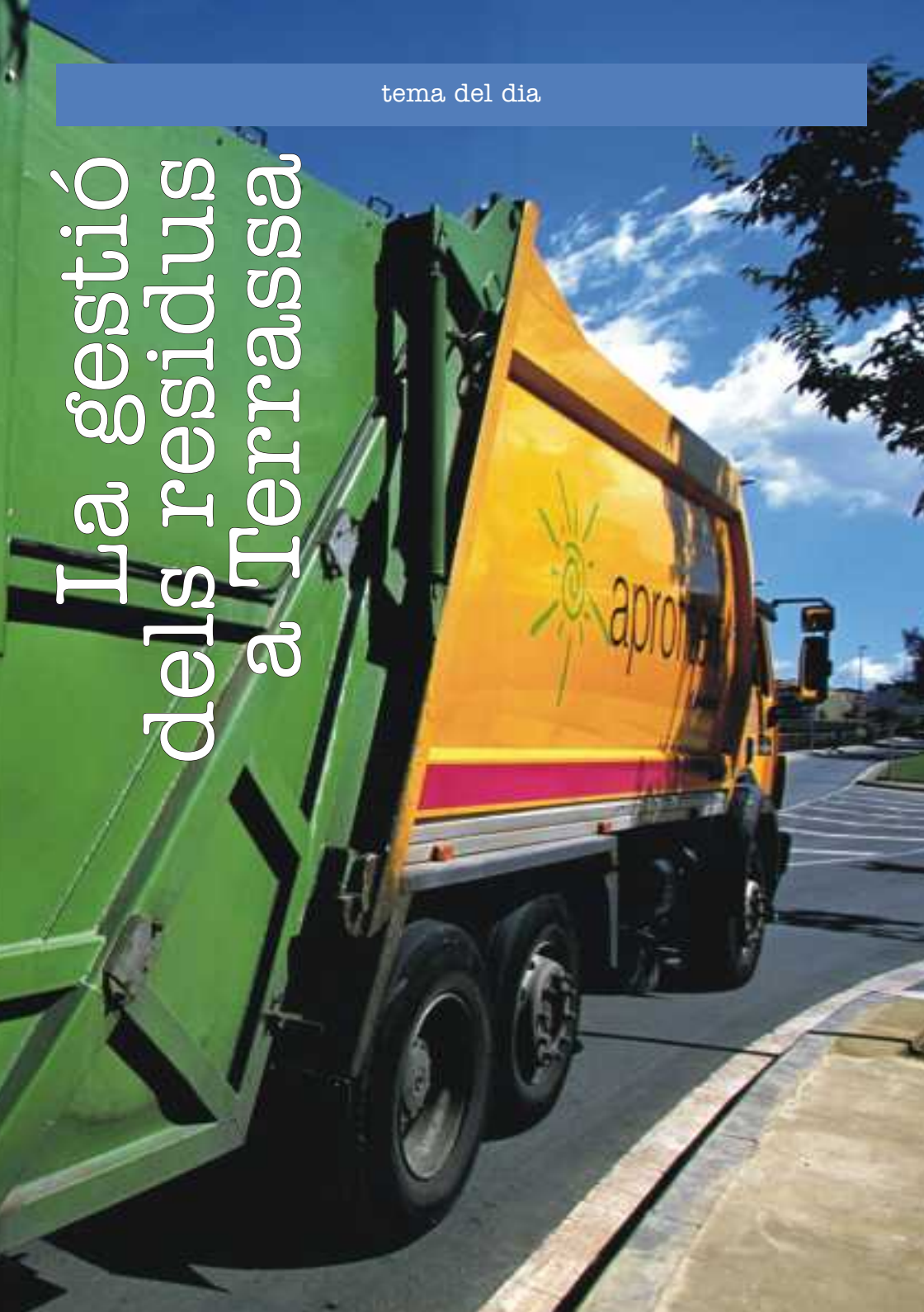
S'ha signat un Conveni específic entre el Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'ajuntament de Terrassa i l'ADENC-CEPA per a desenvolupar durant tot aquest any un projecte de prevenció de residus per al barri de Sant Pere de Terrassa.

L'objectiu és promoure entre els consumidors i les entitats del barri actuacions perquè assumeixin criteris de reducció de residus, així com fer que el sector comercial promogui accions de reducció afrontant la problemàtica de l'excés en la generació de residus.

tema del dia

La gestió dels residus a Terrassa

La gestió dels residus és un problema ambiental de primer ordre que cal afrontar amb responsabilitat i compromís per part de tots els sectors de la ciutadania. Cada dia generem més residus, més diversos, alguns més perillosos i amb més dificultats de tractament, alguns són reciclables i d'altres no, fet que comporta cada cop més costos ambientals i econòmics.

Tots aquests aspectes afecten el model de consum, l'ús de recursos energètics limitats, l'ús del territori, la mobilitat, els riscos de contaminació, l'ús de les infraestructures urbanes i el fet d'haver de determinar models de gestió i tractament cada cop més complexos.

Les estratègies de prevenció es relacionen amb la reducció de residus i la necessitat de reutilitzar les coses, així com el foment del reciclatge amb l'objectiu d'aprofitar recursos i energia, i d'acabar amb el model de consum d'utilitzar i llençar.

Les diferents normatives europees, de l'Estat espanyol i de Catalunya, tendeixen a prioritzar la recollida selectiva en origen com un dels mecanismes bàsics per a afrontar aquesta situació.

L'Ajuntament de Terrassa, davant d'aquesta situació, a finals de l'any 2003, planteja tot un seguit d'actuacions que afrontin aquest problema amb certes garanties i amb criteris de sostenibilitat:

Aprovació d'un marc normatiu ajustat a les noves necessitats: una nova Ordenança de neteja pública i gestió de residus.

Nou model de gestió de residus que reforça el sistema de vorera (molt més proper al ciutadà) en detriment del sistema d'àrea d'aportació (contenidors de tipus iglú).

El desembre de 2004 s'implantà el nou servei de **Deixalleria Mòbil**

Implantació a tota la ciutat de la recollida selectiva de matèria orgànica, actuació en els àmbits comercials i escolars fomentant la recollida específica d'alguns residus (matèria orgànica, cartró...), implantació del Servei de Deixalleria Mòbil, posada en marxa de més mitjans mecànics i humans, posada en marxa en alguns sectors d'altres sistemes de recollida

com són els pneumàtics, soterats, etc...

Elaboració d'un Pla Local de Residus amb l'objectiu de definir els sistemes de gestió de residus adequats a les necessitats presents i futures.

Establiment d'un marc econòmic amb una taxa de gestió de residus, ja recollida en una de les accions del Pla d'Acció Ambiental amb l'objectiu de cobrir els costos derivats de la complexitat dels diferents processos que afecten la gestió i el tractament cada cop amb més cost.

Reforçament dels mecanismes d'inspecció i de les actuacions d'informació, sensibilització i educació ambiental.

Cada cosa al seu lloc...

Vidre

Matèria Orgànica

Paper-Cartró

Rebuig

Envasos

Aquestes actuacions ens han permès que, en acabar l'any 2004, tinguem la ciutat preparada per a afrontar el problema dels residus en millors condicions. Els resultats de la recollida selectiva amb la implantació de la recollida de matèria orgànica a tota la ciutat, el canvi de contenidors d'envasos i paper i els serveis porta a porta per als sectors del comerç i hostaleria, i també la millora del

servei amb més vehicles, maquinària i personal, així ho determinen.

Tots aquests aspectes han generat un gran debat ciutadà que ha servit per a prendre consciència del problema i la seva complexitat a l'hora d'afrontar-lo.

A més, cal afegir un altre element important a tenir en compte, la

durada de l'abocador controlat de Coll Cardús, que té un termini molt limitat de funcionament (entre dos i tres anys, aproximadament).

Això planteja la necessitat de buscar sistemes alternatius de tractament i de reforçar l'estratègia de reducció i reciclatge com a eix bàsic d'una política principalment activa amb criteris de sostenibilitat.

Resultats de recollida de residus en l'any 2004.

Material	2003	2004
M. Orgànica	165	2.282
Vidre	1.811	1.946
Paper-cartró	3.511	5.087
Envasos	1.625	2.019

Totes aquestes actuacions tenen un element bàsic a tenir en compte: necessiten el compromís actiu i cívic dels ciutadans a l'hora de participar en aquests processos.

Per tant, cal que els ciutadans estiguin ben informats i que assumeixin aquest compromís cívic com a coresponsables de les solucions, tasca complexa i que necessita una actuació d'informació, sensibilització i educació ambiental forta, i que a més obri processos de participació ciutadana amb els ciutadans com a protagonistes.

Algunes de les actuacions realitzades en aquest sentit l'any 2004 han estat les activitats dins el Programa Integrat d'Educació Ambiental, les activitats dins la XIII Setmana del Medi Ambient, **l'Ecofòrum'04**, amb les Jornades sobre la gestió sostenible dels residus, i la creació de la Comissió de Seguiment del model de gestió, composta per diversos membres dels diferents àmbits ciutadans.

Els ciutadans protagonistes atius.

Ecofòrum'04 Jornada sobre la gestió sostenible dels residus.

Resultats de residus generats fins l'any 2004.

Aquest és el segon any seguit que es porten menys tones de rebuig a l'abocador.

Estem al 20'59% de recollida selectiva (hem augmentat un 4% respecte a l'any 2003). I una dada molt important, portem tres anys seguits reduint la quantitat de residus generats tot i l'augment de població.

Any	Kgs/habitant	Dia/habitants
2001	1'25	174.000
2002	1'24	180.000
2003	1'20	188.854
2004	1'19	192.927

Com afrontem aquest any 2005?

Cal seguir treballant en les diferents línies d'actuació iniciades:

Divulgació de l'Ordenança de neteja i gestió de residus.

Informació sobre l'ús correcte dels contenidors i dels sistemes de recollida selectiva.

Ampliació de les activitats de sensibilització i educació ambiental dins el Programa Integrat d'Educació Ambiental.

Posada en marxa de la segona fase de sensibilització de la implantació de la recollida selectiva de matèria orgànica.

Reforçament de l'actuació informativa en l'àmbit del comerç i l'hostaleria per a la gestió correcta dels residus.

Reforçament i seguiment de l'actuació en l'àmbit escolar: implantació de la recollida selectiva de matèria orgànica als menjadors escolars.

Reforçament de l'actuació inspectora per a garantir el compliment de les normatives, després de l'actuació informativa i sensibilitzadora.

Aprovació del Pla Local de Residus.

Reforçament dels diferents mecanismes i òrgans de participació amb l'objectiu d'implicar els ciutadans i els diferents àmbits col·lectius per a impulsar actuacions que aprofundeixin i consolidin el procés iniciat amb l'objectiu d'afrontar-lo des de la responsabilitat compartida.

Donar viabilitat a les propostes i suggeriments procedents de la ciutadania i les seves entitats. Continuar signant i establint acords de col·laboració per mitjà de convenis amb entitats i col·lectius ciutadans.

Això permetrà que a finals de 2005 tinguem una ciutat més neta i endreçada, amb majors quotes de reducció de residus i més tones reciclades. Més recursos econòmics que ens hauran permès garantir la implantació del nou sistema de gestió i recollir totes les millores i aportacions de la ciutadania. I la resolució de com afrontar el tractament final del rebuig a causa del futur tancament de l'abocador de Coll Cardús, amb noves instal·lacions de triatge i destí final.

Amb les escombraries que produïm a Catalunya podríem omplir cada any un camp de futbol fins a una alçada de 300 m (l'alçada de la torre Eiffel).

Utilitzant els transports públics es consumeix la cinquena part de l'energia que es consumiria amb un automòbil particular.

Amb una dutxa consumim una tercera part de l'aigua que consumiríem amb un bany.

Una dutxa de cinc minuts pot suposar al voltant de 25-40 litres, i un bany, 150 litres. La proporció d'energia que es consumeix per escalfar l'aigua per a un bany és tres vegades superior que per a una dutxa.

A Catalunya es llencen cada any a les escombraries més de 10.000 tones de cartró, polietilè i alumini en forma d'envasos de Tetra Brik, que no es reciclen.

Tots els productes comercials contenen descalcificants químics i són bastant agressius; fins i tot alguns porten àcid clorhídric o fosfòric. En realitat només es necessita vinagre, que produeix el mateix efecte i no és contaminant.

És convenient mantenir en bon estat l'automòbil. Un motor ben ajustat gasta un 9% menys de carburant que un de mal ajustat. La millor combustió del motor despendrà menys gasos contaminants.

Rosa Sanz Sánchez

Directora de serveis de Medi Ambient i Sostenibilitat

Disposa d'una sòlida trajectòria al nostre Ajuntament, en concret onze anys a la Gerència Municipal d'Urbanisme i cinc anys a Medi Ambient. Nascuda fa 41 anys, és llicenciada en Dret i actualment és la directora de Serveis de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'ajuntament de Terrassa.

“Gairebé el 100% dels terrassencs coneixen la necessitat de reciclar”

Segons la seva web, les dades de recollida selectiva l'any 2004 han estat força positives. Els ciutadans estem, doncs, conscienciats en aquesta línia? Sí, les campanyes de sensibilització desenvolupades durant l'any 2004 han donat els seus fruits. Gairebé el 100% dels terrassencs coneixen la necessitat de reciclar. Però cal, en primer lloc, mantenir el nivell d'atenció, i en segon lloc, aconseguir que no només es conegui aquesta necessitat si no que cada vegada siguem més els que la practiquem.

Per fer una ciutat més neta, agradable i habitable tots hem de col·laborar. Anem per bon camí? La neteja de la ciutat i la gestió dels residus són serveis que a, diferència d'altres, afecten tots i cadascun dels ciutadans, per això ens cal tota la seva col·laboració.

I vist el resultat de la recollida selectiva l'any 2004, indiscutiblement s'està fent.

Els serveis de deixalleries municipals, de minideixalleries i de deixalleries mòbils són prou coneguts? Pensem que sí, que, igual que amb la recollida selectiva, hem arribat gairebé a totes les llars. Cal, no obstant, implicar més els ciutadans en l'ús de les deixalleries.

Estem al nivell europeu pel que fa a la recollida i gestió de residus? Depèn amb qui ens comparem i quin sigui el model a seguir. Respecte dels països del centre i nord d'Europa és evident que no; el retard és d'anys.

Hi ha carrers on és força freqüent caminar esquivant deixalles indesitjables. Creu que hi ha poca conscienciació sobre el tema?

La conscienciació en relació amb els residus suposa necessàriament un canvi d'hàbits que no s'aconsegueix d'un dia a l'altre; de residus tots en generem, i en molts casos es veuen com una cosa aliena, alguna cosa de la qual un altre se n'ha d'ocupar, i això fa encara més difícil aquesta tasca de conscienciació.

Les noves tarifes pel consum de l'aigua ajudaran a incentivar l'estalvi i a prevenir el mal ús? Aquest ha estat l'objectiu de la revisió de les tarifes. És una de les línies de treball: evidenciar que els consums més elevats són més cars ha de possibilitar un consum més racional i responsable.

Des de l'Ajuntament es podria potenciar un teixit associatiu que contribueixi al desenvolupament ecològic de la nostra ciutat? Afortunadament a la ciutat disposem d'associacions que des de fa temps treballen, des de diferents àmbits, per un desenvolupament sostenible, i l'Ajuntament, en la mesura de les seves possibilitats, incentiva el seu creixement.

I per altra banda, quins projectes, activitats o serveis destacaria com a més innovadors? Hem elaborat un mapa d'olors i de la qualitat de la ciutat de Terrassa que ens ha permès avaluar la situació del municipi i a partir del qual planificarem les actuacions que cal desenvolupar. Finalitzat el mapa de sorolls, estem treballant en l'elaboració dels mapes de capacitat acústica i estratègic, que ens permetran actuar i planificar en un tema que preocupa tant a la població. En matèria de residus, estem treballant en l'elaboració d'un pla local que fixarà els objectius dels propers anys i els mitjans per assolir-los. Dins el marc de l'Agenda 21, en tres anys de Pla d'acció ambiental, hem executat ja la meitat de les accions previstes.

Quins són els reptes de futur que es planteja el seu Servei? Garantir una ciutat sostenible, en la qual l'equilibri entre la ciutat industrial que som i l'entorn natural que tenim ens asseguri una qualitat de vida digna.

Programa Integrat d'Educació Ambiental

El Centre de Documentació i Educació Ambiental del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat edita cada any el Programa Integrat d'Educació Ambiental. Aquest programa està adreçat a dos àmbits d'actuació, l'educatiu i el ciutadà, amb uns objectius propis a assolir a curt i a llarg termini. La finalitat principal és proporcionar a totes les persones del municipi la possibilitat d'adquirir els coneixements, el sentit dels valors, les actituds, l'interès actiu i les aptituds necessàries per respectar i protegir l'entorn i alhora millorar la nostra ciutat i el seu entorn.

El programa s'estructura en set grans temàtiques: sostenibilitat, residus, energies, medi natural, medi urbà, aigua i contaminació. Cadascuna compta amb un ampli ventall de propostes didàctiques i pedagògiques, com ara activitats, tallers i visites a instal·lacions. A causa del caire interrelacional que tenen, els temes es treballen alhora en les diverses activitats educatives.

Les activitats i tallers que es poden trobar en el programa estan elaborades i adaptades als diferents àmbits d'actuació i als diferents nivells educatius; en l'àmbit educatiu hi ha 46 activitats i en el ciutadà, 17 activitats. Una molt bona oferta amb una gran participació, que any rere any es va consolidant de tal manera que molts centres educatius han incorporat en els seus currículums escolars moltes de les propostes didàctiques, i moltes associacions ciutadanes s'engresquen i organitzen setmanes, dies i actes de temàtica ambiental. Aquest fet augmenta la difusió i el coneixement de les problemàtiques ambientals i les possibles solucions que hi ha, i de les campanyes que s'engeguen per a la ciutat de Terrassa.

Les escoles, instituts i centres educatius que vulguin sol·licitar alguna de les activitats ambientals han de fer una inscripció durant el període d'inici del curs

*Programa Integrat d'Educació Ambiental
Curs 2004-05*

escolar. Amb totes les sol·licituds rebudes es confeccionaran els calendaris per realitzar les activitats durant tot el curs. D'altra banda, la inscripció per a l'àmbit ciutadà no té data límit, per tant les entitats, grups i associacions ciutadanes es poden inscriure al llarg de l'any.

Visita a la Deixalleria de Can Casanovas

És una de les propostes didàctiques que té més èxit i que a la vegada és un clar exemple de la transversalitat dels temes ambientals, ja que durant la visita no només es transmeten coneixements i es treballa sobre els residus i la seva problemàtica, sinó també sobre les energies renovables i sobre l'entorn natural.

Minimitzar, reutilitzar i reciclar els residus són actituds de civisme

L'objectiu principal de la visita és donar a conèixer el servei de deixalleria del municipi, el seu funcionament, els seus horaris, la tipologia de residus que s'hi poden portar i el tractament final que segueixen, el reciclatge.

La visita té una durada aproximada d'una hora i trenta minuts, durant els quals no només es coneix la Deixalleria de Can Casanovas sinó que també es treballa en hàbits de minimització, reutilització i reciclatge dels residus, i en actituds de civisme per tal de mantenir la nostra ciutat i el seu entorn en les millors condicions possibles. També es fa una introducció bàsica sobre les energies renovables, concretament l'energia solar tèrmica i fotovoltaica.

La visita finalitza amb un petit recorregut pel parc periurbà de Can Casanovas, on es coneixen les comunitats de plantes i espècies animals més característiques del terreny.

www.mediambient.terrassa.org

Pàgina web del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa. Hi podem trobar informació general del Servei i podem accedir per àrees als diferents departaments, com entorn natural, llicències ambientals, abastament i sanejament de l'aigua, residus i neteja, control del medi, sostenibilitat, estalvi i eficiència energètica, sensibilització, informació i educació ambiental i normativa municipal. També hi trobem enllaços a aspectes més concrets com l'Ecofòrum de Terrassa, el Pla d'Acció Ambiental, el Programa Integrat d'Educació Ambiental o el butlletí informatiu Voltant pel Parc.

www.terrassa.org/ecoequip/

Pàgina web de l'empresa municipal Eco-Equip SAM, encarregada de dur a terme els serveis de recollida de residus, recollida selectiva i neteja viària de Terrassa. Trobarem en aquesta web diferent informació sobre els serveis que es realitzen, dades de recollida de diferents materials, recollida industrial, neteja viària, campanyes puntuals com ara la recollida de la FORM o la recollida d'arbres de Nadal, així com informació de les deixalleries municipals i del servei de deixalleria mòbil.

www.sostenible.es

Revista de la xarxa de ciutats i pobles cap a la sostenibilitat, amb notícies, recursos, hemeroteca i agenda d'activitats. També inclou reportatges, entrevistes, articles d'opinió sobre temes de sostenibilitat. Cal destacar l'apartat d'hemeroteca, on es poden trobar diferents recursos com ara linkoteca, biblioteca, glossari i l'apartat eines, des del qual es pot accedir a diferents recursos que poden ser bones eines de treball.

www.gencat.net/mediamb/ea/mobilitat/mobilitat.htm

Completa web dedicada a fer més racional i intel·ligent d'entendre la mobilitat. La web és una síntesi extensa i molt ben presentada i estructurada dels principals elements d'interès en aquesta matèria. Cal destacar l'apartat d'enllaços i la secció de documents on s'apleguen els principals recursos relacionats amb la mobilitat, tant en els àmbits local com internacional.

Us recomanem aquests altres lincks:

www.educalia.org

Portal de la Fundació La Caixa, on es poden trobar activitats per a nens i nenes des d'educació infantil fins a secundària i que tracten temes com ara la sostenibilitat, l'ecologia, la salut...

www.ambientum.com

Portal que tracta temes mediambientals en l'àmbit industrial. Cal remarcar el cercador de legislació estructurat per àrees temàtiques.

El Pla d'Acció Ambiental de Terrassa: Estat de desenvolupament

L'Agenda 21, o Programa 21, va ser aprovada en la Cimera de la Terra celebrada a Rio de Janeiro l'any 1992. L'Agenda 21 constitueix una guia per fer possible el desenvolupament sostenible del planeta, explicitant que aquest desenvolupament sostenible no és una opció, sinó un imperatiu ambiental, econòmic i social en les nostres societats.

És per això que Terrassa va iniciar el seu propi procés d'Agenda 21, i va realitzar l'any 1998 l'Auditoria Ambiental de Terrassa. L'any següent, l'Ajuntament va aprovar el document Estratègia cap a la sostenibilitat:

l'Agenda 21 de Terrassa, on es defineix el marc estratègic en el qual s'ha d'inscriure el procés cap a la sostenibilitat de la nostra ciutat.

Amb l'objectiu de desenvolupar i concretar les línies estratègiques assenyalades es va constituir el Fòrum Ambiental de Terrassa, que amb la reflexió i coresponsabilització dels sectors socials i econòmics va permetre elaborar la proposta del Pla d'Acció Ambiental de Terrassa. Aquest Pla, aprovat el mes de maig de 2002, proposa set línies estratègiques amb un total de 94 accions a realitzar.

Durant els dos anys i mig de vigència del Pla s'han desenvolupat moltes de les accions que s'hi preveien. En concret, del total de 97 accions, se n'han realitzat o estan en curs de ser realitzades 57, la qual cosa representa un 60%.

Les actuacions més destacables en relació amb les línies estratègiques del Pla d'Acció Ambiental son les següents:

Línia estratègica 1: Millorar la gestió ambiental municipal.

A partir de la creació de l'Àrea de Medi Ambient, ara Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat, es treballa de forma coordinada i transversal en tots els àmbits que tenen implicacions ambientals. Específicament cal destacar les llicències am-

bientals de les activitats econòmiques, el cicle de l'aigua, la gestió dels residus, la implantació d'energies renovables i la gestió de l'entorn natural, entre d'altres. També s'han iniciat els treballs per a establir un pla de millores en els edificis i equipaments municipals, que ha d'implicar millora de l'eficiència energètica, reducció de consums i establiment de bones pràctiques ambientals.

Línia estratègica 2: **La conservació dels sistemes naturals i la millora del seu contacte amb la ciutat.**

Es treballa en l'elaboració d'una normativa, l'Ordenança d'usos, que ha de regular les condicions ambientals de les activitats que es vulguin establir en l'entorn natural. S'han incrementat els serveis de vigilància i actuació en el medi natural, amb la creació d'equips de neteja i manteniment de camins i de les instal·lacions municipals existents. Estan a punt de finalitzar els treballs últims de restauració de l'antiga pedrera de Can Candi, convertida ara en un espai verd d'ús públic. S'han realitzat els estudis sobre la implantació d'àrees de lleure i sobre l'ordenació dels horts familiars.

Línia estratègica 3: **Introducció de criteris ambientals i de sostenibilitat en la planificació territorial i urbana de terrassa.**

S'han incorporat criteris de sostenibilitat dins el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Terrassa (POUM), aprovat a finals de 2003, que entre d'altres coses proposa la incorporació de criteris am-

bientals en els polígons industrials i la millora de la corona perirubana de la ciutat.

Línia estratègica 4: **Impulsar un model de mobilitat sostenible.**

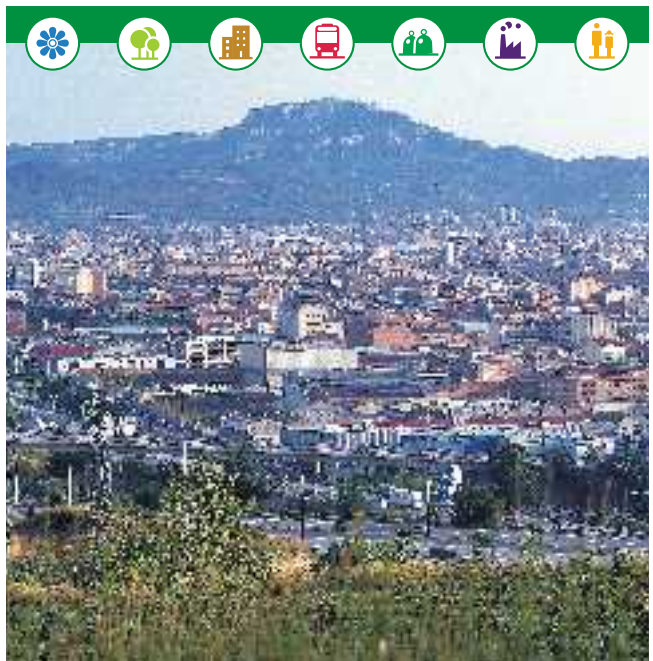
S'ha elaborat el Pla Director de Mobilitat, el qual es desenvolupa amb actuacions que impliquen millores ambientals com la creació d'una xarxa de carrils per a bicicletes, la millora del transport públic urbà i del ferrocarril i la creació d'una borsa de persones que volen compartir cotxe.

També es treballa per incentivar la reducció de la capacitat contaminant dels vehicles amb una primera campanya sobre l'ús de biocombustibles i la seva utilització per part del parc mòbil municipal.

Línia estratègica 5: **L'ús eficient i sostenible dels recursos en la gestió del sistema urbà.**

Es continua impulsant l'Agència de Serveis Energètics de Terrassa, la qual treballa, a més dels temes formatius i informatius, en la implantació de sistemes d'energies renovables en edificis i instal·lacions municipals (energia solar tèrmica i fotovoltaica) i en l'atorgament d'ajuts per a instal·lacions particulars. A partir de l'aprovació de l'ordenança municipal d'energia solar, també es fa la revisió tècnica dels projectes de les instal·lacions solars en els habitatges de nova construcció.

Pel que fa a l'aigua i al fet d'afavorir-ne l'estalvi, s'ha modificat el sistema de tarifes per penalitzar l'excés de consum, s'ha realitzat

una campanya per al foment de l'ús sostenible de l'aigua i es continua amb la substitució d'aforaments per comptadors. Quant a les aigües residuals, s'intensifica el control de les activitats industrials potencialment més contaminants i es fomenten els sistemes de depuració en origen.

Pel que fa a la gestió de residus municipals s'ha aprovat i s'està desenvolupant la nova ordenança municipal, i es realitzen repetidament campanyes de sensibilització; s'han millorat els serveis de recollida selectiva i de deixalleries, i s'ha implantat una taxa específica sobre producció de residus.

Línia estratègica 6:

Millorar la qualitat ambiental de les activitats econòmiques.

Es disposa d'una estació meteorològica municipal que forneix de dades que després s'utilitzen per a fer previsions sobre episodis de contaminació atmosfèrica i de riscos meteorològics. S'ha incrementat la inspecció i el control ambiental de les activitats econòmiques, i específicament es controlen les emissions d'olors del sector industrial amb l'ajut d'un mapa d'olors i de la qualitat de l'aire de Terrassa, que s'acaba de finalitzar.

Línia estratègica 7:

Informació, educació ambiental i participació ciutadana.

S'han elaborat els indicadors ambientals del Pla d'Acció Ambiental i es troben en estudi els indicadors globals de sostenibilitat de Terrassa. Es continua, any rere any, amb el Programa Integrat d'Educació Ambiental. I, finalment, dins el si del Consell Municipal de Medi Ambient, es fa el seguiment de l'evolució del Pla d'Acció Ambiental.

Òrgans de participació

El Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat, seguint els criteris expressats en la voluntat de l'equip de govern municipal, que planteja que la participació és un element estratègic bàsic en l'acció de govern, creu que cal afavorir-la i fomentar-la amb l'objectiu de garantir la màxima col·laboració i participació de la ciutadania i de les seves entitats en la coresponsabilitat de les decisions a prendre, la qual cosa ha d'afavorir el sistema democràtic en el dia a dia.

És per aquests motius que el Servei disposa de diferents àmbits i òrgans participatius que permeten garantir diferents nivells de col·laboració i decisió, i en els quals entitats i col·lectius poden expressar i aportar elements que incideixin en la millora del medi urbà i natural, amb criteris de sostenibilitat. Aquests òrgans són:

- El Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat.
- El Comitè de Medi Ambient Industrial.
- La Comissió de Seguiment de la implantació del model de gestió de residus.

Altres nivells de col·laboració són els convenis amb les entitats i col·lectius, en els quals s'estableixen els nivells de col·laboració i participació depenent de la definició del projecte proposat.

En aquest número començarem parlant del Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat.

Està compostat per uns trenta-dos membres en representació dels diferents col·lectius i entitats

ciutadanes, que en alguns casos tenen relació en les seves activitats amb el medi urbà i natural, i en altres tenen com a objectiu específic la defensa i protecció del medi ambient, en general.

Aquest Consell té com a finalitat l'assessorament i l'elaboració d'estudis, informes i propostes en matèria de medi ambient.

Es reuneix amb caràcter ordinari quatre vegades l'any (una per trimestre) i les que es consideri necessàries amb caràcter extraordinari.

Normativa ambiental de regulació d'activitats e instal·lacions

El règim d'intervenció administrativa vigent, a l'àmbit autonòmic, per a les activitats i instal·lacions fou instaurat per la Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'Administració Ambiental, desenvolupada posteriorment pel Decret 136/1999, de 18 de maig, pel qual s'aprova el Reglament general de desplegament de la dita Llei, seguint els principis i els criteris fixats per la Directiva europea sobre prevenció i control integrats de la contaminació, coneguda com a Directiva IPPC. Aquesta nova normativa es basa en classificar les activitats en annexos segons la incidència ambiental que tenen; no podem donar un mateix tractament a una empresa dedicada a la fabricació de productes químics que a una granja dedicada a la cria d'ovelles, però tant l'una com l'altra tindran incidència en el nostre entorn.

Pel que fa a l'àmbit local, l'Ajuntament de Terrassa aprovà el 9 de juliol de 1999 l'Ordenança

reguladora de la intervenció integral de l'Administració Municipal en les activitats i instal·lacions, que estableix de forma detallada el procediment de tramitació de les autoritzacions i llicències ambientals, i també fixa, dins del grup d'activitats classificades en l'annex III de la Llei, quines queden subjectes al règim de permís municipal i quines al règim de comunicació, depenent de la seva incidència en l'entorn.

L'objectiu d'aquesta normativa ambiental que regula les activitats i les instal·lacions no és altre que reduir la contaminació en origen, és a dir, minimitzar l'impacte d'aquestes activitats i instal·lacions sobre el medi. Es tracta, doncs, de millorar la qualitat de vida de tots els ciutadans i ciutadanes, per preservar l'entorn, i el camí per assolir-ho passa pel compliment de les lleis i disposicions de caire ambiental, així com per l'esforç de tots per internalitzar els costos que suposa el compliment d'aquesta normativa.

La nostra finalitat és contribuir a la defensa de l'estat de salut de la població, mitjançant accions encaminades a detectar i reduir els riscos derivats de factors ambientals, inclosa la seguretat alimentària.

Són activitats de protecció de la salut:

l'aplicació de normatives legals, l'avaluació de riscos i les intervencions de vigilància i control sanitari.

Els nostres objectius són:

Mantenir en els llindars de tolerància les colònies d'insectes, rosegadors i coloms.

Fomentar la tinença responsable i el compliment de la normativa vigent en relació amb els animals de companyia.

Detectar i avaluar les condicions higièniques i sanitàries en l'àmbit de la higiene alimentària.

Avaluar i millorar les condicions higièniques tant d'espais públics (zones esportives, sorral·ls de joc infantil) com d'indústries i establiments que es regeixen per normes sanitàries.

Com podem reduir els residus?

Eviteu el consum de bosses de plàstic, de safates de suro blanc, d'embolcalls innecessaris, d'envasos d'un sol ús, i el consum innecessari de paper.

Compreu a l'engròs, amb els mínims embolcalls. Utilitzeu envasos reutilitzables i paper reciclat.

Com podem estalviar aigua?

Dutxeu-vos en comptes de banyar-vos.

Instal·leu aixetes de dutxa de baix consum o limitadors de cabal.

Quan us renteu les dents o us afaiteu, tanqueu l'aixeta.

Eviteu les fuites i repareu les aixetes.

Escolliu rentadores i rentavaixelles de baix consum d'aigua.

La sostenibilitat és possible

Propostes alternatives sobre l'energia, l'habitatge, les compres i el lleure. El llibre presenta, d'una forma dialogada, quatre punts de vista diferents sobre les repercussions ambientals de moltes situacions quotidianes. També ens ofereix pautes de conducta adequades per a afavorir un món sostenible.

Aulí Mellado, Enric. Barcelona: ECSA, 2004. 184 pàgines.

El deute ecològic. Qui deu a qui?

El deute ecològic és el deute contret pels països més industrialitzats respecte als països empobrits, pel saqueig indiscriminat dels seus recursos sense considerar els impactes ambientals i socials produïts, l'apropiació il·legítima dels serveis ambientals, la bio-pirateria i el transport de residus als països del sud. Aquest llibre ofereix una explicació del deute ecològic i dóna les bases per poder-nos plantejar: si considerem el deute ecològic i el deute extern entre els països rics i els països empobrits, qui deu a qui?

Russi, Daniela i altres. Barcelona: Icaria Editorial, 2004. 69 pàgines.

L'energia, reptes i perspectives de futur de les energies renovables a les ciutats

El llibre analitza la situació actual de l'energia renovable a les ciutats i les seves aplicacions a futur.

Scheer, Hermann. Barcelona: Editorial Mediterrània SL, 2004. 32 pàgines.

vocabulari ambiental

Biodegradable: Característica d'una substància que es pot descompondre per l'acció d'organismes vius, generalment bacteris o fongs.

Compostatge: Reciclat complet de la matèria orgànica mitjançant el qual es produeix la fermentació controlada de la mateixa per obtenir un producte estable de característiques definides i útils per l'agricultura.

Desenvolupament sostenible: Política i estratègia de desenvolupament econòmic i social continu que no va en detriment del medi ambient ni dels recursos naturals de la qualitat dels quals depenen la continuïtat de l'activitat i del desenvolupament dels éssers humans.

Matèria orgànica: Residus d'aliments cuinats o no, restes de poda i jardineria, papers i cel·lulosa mullats. Es fàcilment fermentable i s'utilitza en la fabricació del compost. S'ha de separar i llençar als contenidors de color marró.

Medi Ambient: Conjunt d'elements biòtics (flora i fauna) i abiòtics (energia solar, aigua, aire i terra mineral) que integren un determinat espai, afecten a la vida, al desenvolupament i a la supervivència d'un organisme i que permeten el desenvolupament d'ecosistemes.

Com podem preservar el nostre medi

Fer de Terrassa una ciutat sostenible és l'essència de l'acció de govern de la Regidoria de Medi Ambient i Sostenibilitat en el mandat 2003-2007. Assolir major benestar per a tots, sense malmetre els recursos, les possibilitats ni el patrimoni de les generacions futures.

Avui, el progrés social, cultural i econòmic va lligat, a Terrassa, a la qualitat ambiental. Així, la nostra tasca es fonamenta en la racionalització del consum de recursos (energia, aigua...) i la seva gestió integral; en la consolidació d'un model de gestió de residus, basat en la recollida selectiva en origen de totes les fraccions; en l'increment del control sobre les olors i la qualitat de l'aire, i sobre la contaminació acústica i lumínica, i en el fet d'impregnar les actuacions de protecció de la salut amb criteris de sostenibilitat.

La preservació del nostre entorn natural, el gran valor afegit de la nostra ciutat (amb la gestió i el planejament dels Plans Territorials de la Betzuca i la Grípia, la posada en marxa del Centre d'Informació de Torre-bonica, el manteniment dels rodals i la

restitució definitiva de Can Candi), és l'aposta per mantenir la nostra identitat i per augmentar la cohesió social.

Idees i accions, junt amb la participació i l'educació ambiental. Heus aquí l'essència de la nostra acció.

La nostra revista **Essències**, que vol ser la vostra, neix amb aquesta vocació. Endavant!

ABRIL

Exposicions:
Evolució del territori, ocupació humana de terrassa i la seva comarca.

Exposició permanent tot el mes del Museu de Terrassa.
Lloc: Castell Cartoixa de Vallparadís, c. Salmerón, s/n
Ho organitza: Museu de Terrassa

MAIG

Cursos, jornades i seminaris:
Curs d'especialització en medi ambient industrial.

Data d'Inici: 3 de maig de 2005
Final: 2 de juny de 2005
Lloc: Pg. de Sant Joan, 183-185, Barcelona
Horari: Dimarts i dijous de 16 a 20 h. Curs de 40 hores.
Més informació:
Sistemas medioambientales.
Tel. 93 285 70 82
smolina@sistemasmedioambientales.com

Jornada sobre la gestió dels residus industrials

Data d'Inici: 18 de maig de 2005
Lloc: Terrassa
Organitza: comitè de Medi Ambient Industrial de Terrassa.
Informació i inscripcions:
Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa, Raval de Montserrat, 14
Tel. 93 739 70 00
www.mediambient.terrasa.org

Actes:
XIV Setmana del Medi Ambient a Terrassa

Del 30 de maig al 5 de juny.
Teatre, tallers, sortides, festa, cinema i molt més.
Per a més informació:
www.mediambient.terrasa.org

El torrent de la Grípia

Neix de la unió del torrent de l'Espardenyera i el torrent de la Font de les Canyes (o torrent del Sagrament). Aquesta unió es fa a la finca de Mossèn Homs, just per sota de la carretera de Terrassa a Castellar.

L'Ajuntament de Terrassa ha posat en marxa una actuació per recuperar i restaurar la llera i els marges del torrent (que són de domini públic). La voluntat és restaurar tot el torrent, fins a la sortida del terme municipal. De moment se n'ha executat una primera fase, uns 1.100 metres lineals des de la carretera, i també s'ha redactat la segona fase, que preveu arribar fins a la via del tren. La recuperació d'aquesta franja de domini públic inclou la retirada de les tanques i elements constructius, així com la restauració amb elements de vegetació.

Us proposem un petit recorregut pel marge de torrent per tal de poder veure la restauració efectuada. El recorregut l'iniciarem a la cruïlla entre el camí vell a Castellar i el torrent de la Grípia, en el pontet situat al sud de la depuradora d'aigües de la residència de Mossèn Homs. Hi podem accedir des de Can Montllor o bé des de Torre Mossèn Homs, seguint el camí vell de Terrassa a Castellar.

Des del mateix pont podem fer una ullada cap al nord. Veurem la depuradora, i la llera recuperada del torrent. A l'entorn de la llera també veurem la plantació de diferents elements de vegetació, tant arbrada com arbustiva. A la tardor i a l'hivern hem de tenir en compte que bona part de la vegetació plantada és de fulla caduca.

Si ens girem cap al sud veurem que, al marge dret del torrent (segons el sentit de l'aigua que circula pel torrent), hi ha un caminet, sender o corriol que ens permet anar seguint l'actuació.

Observarem els terrenys recuperats, la definició del traçat de la llera, els nous tancats que separen els diferents horts existents, i tota la nova vegetació plantada. S'han plantat arbres de ribera com l'àlber (*Populus alba*), el freixe (*Fraxinus angustifolia*), el pollancre (*Populus nigra*) i el salze (*Salix alba*). Pel que fa a la planta arbustiva s'ha plantat arc blanc (*Crataegus monogyna*), sanguinyol (*Cornus sanguinea*), aranyoner (*Prunus spinosa*),

jonc (*Scirpus holoschoenus*), aloc (*Vitex agnuscastus*), lligabosc (*Lonicera implexa*) i saüc (*Sambucus nigra*).

També podrem observar els diferents elements ja existents en els horts i que s'han conservat: algunes figueres, palmeres, llores i altres arbres adults. També podem trobar algun element de vegetació del torrent que no s'havia vist afectat pels horts: alguna alzina, pollancre...

Del conjunt de l'actuació, cal destacar que al marge esquerre del torrent no hi ha quedat cap element constructiu, cap tancat ni cap hort. Tot el marge esquerre està recuperat i restaurat. Pel que fa al marge dret, se n'ha recuperat la franja de 5 metres de domini públic on hi ha, per exemple, el sender que podeu recórrer.

A partir de l'actuació feta, i de l'eliminació de diferents elements d'infraestructura hidràulica, el torrent presenta, en aquest tram, dos punts d'aportació d'aigua. En primer lloc la depuradora, que aboca les aigües tractades, i una mica més avall, al marge esquerre, hi tenim un sobreexidor d'una mina que aboca aigües netes. El sender acaba en un gual de formigó de nova construcció, que correspon a la cruïlla del torrent amb un camí que ens portarà, si el seguim en sentit est cap al camí de Sant Quirze a Matadepera, cap als horts municipals i Torre Mossèn Hom, i en sentit oest ens portarà cap al camí vell a Castellar i Can Montllor (passant per la font de Sant Josep). Com que el recorregut és bastant curt, sempre podem regular i tornar a passar pel sender del marge del camí per tornar a lloc d'origen.

En aquest primer número et regalem un CD interactiu

Quan un equip de persones organitza unes jornades de la volada de l'**ecofòrum'04**, celebrat del 28 de setembre al 2 d'octubre, es pot donar per satisfet si cobreix l'objectiu de la mateixa celebració.

En aquesta segona convocatòria, l'Ecofòrum va contar amb la participació d'una trentena de ponents en una vintena de sessions distribuïdes en cinc jornades, acompanyades per una exposició i amb la presència de la deixalleria mòbil a l'entrada del Vapor Universitari, on van tenir lloc les jornades. La publicació de les ponències i els materials de l'Ecofòrum, així com el diari de seguiment i resum dels seus continguts, demostra que l'impuls no es va esgotar amb la mateixa celebració. El CD que adjunta Essències és un material de primer ordre per a totes les persones interessades en la gestió sostenible dels residus. Potser ara és el moment d'explicar la continuïtat de l'Ecofòrum d'enguany, que se centrarà en la gestió de l'aigua.

Tota la informació d'aquest Cd interactiu, dissenyat per Nexa Disseny Gràfic, també la trobareu a la web www.mediambient.terrassa.org.

Campanya pel foment per l'estalvi d'aigua

L'AIGUA ÉS UN RECURS NATURAL ESCÀS
I N'HEM DE FER UN CONSUM RESPONSABLE

Que no se
t'escapi
de les mans!

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) considera que 100 litres d'aigua per persona i dia són suficients per satisfer les nostres necessitats bàsiques.

Nous blocs de consum si teniu comptador:

TARIFA 1 (1r bloc), fins a 18 m³/trimestre:
Tarifa reduïda (tarifa bàsica x 0,39)

TARIFA 2 (2n bloc), 19 a 36 m³/trimestre:
Tarifa bàsica

TARIFA 3 (3r bloc), més de 36 m³/trimestre:
Tarifa superior (tarifa bàsica x 1,5)

Es considera que consumir per sobre de 100 litres per persona i dia és malbaratar l'aigua. A partir del 2005, les tarifes seran progressives: a mesura que augmenta el consum d'aigua també augmenta el preu per m³. D'aquesta forma s'incentiva l'estalvi i es penalitza l'excés de consum.

Es contempla una reducció per a les unitats familiars de més de 4 membres. Per a cada membre de més, es disposa de 100 litres/dia addicionals (9 m³/trimestre) a preu de m³ de la tarifa 2.

Membres unitat familiar	Límit 2n bloc
	36 m ³ per trimestre
	45 m ³ per trimestre
	54 m ³ per trimestre

Nous preus de consum per a aforament:

FINS A 375 LITRES/DIA: Tarifa reduïda
A PARTIR DE 500 LITRES/DIA: Tarifes més elevades

El sistema de subministrament d'aigua amb aforament no incentiva l'estalvi sinó que provoca un mal ús.

L'ordenança municipal d'aigües preveu la substitució d'aquest sistema antic de mesurament pel de comptador.

Amb el subministrament amb comptador només es factura l'aigua que es consumeix, amb un sistema que incentiva l'estalvi i penalitza l'excés de consum.

Per aquests motius us recomanem que demaneu el canvi de sistema d'aforament pel de comptador.

A partir de gener del 2005, s'aplica una reducció del 50% en la tarifa de substitució.

Sí estàs interessat en rebre aquesta revista posa't en contacte amb el **Centre de Documentació i Educació Ambiental (CDEA)**, c.Cisterna, 39 baixos 2°. 08221 Terrassa · Tel.: 93 780 89 00 cdea@terrassa.org · www.mediambient.terrassa.org

Ajuntament de Terrassa
Medi Ambient i Sostenibilitat

